

DZIERŻĄCY (14) *part praes act*

dzierżący (13), **dzierżąc** (1) *BielKron.*

e jasne.

sg m N *dzierżący* (4). \diamond *A* *dzierżąc(e)go* (2). \diamond *f N* *dzierżąc(a)* (1). \diamond *A* *dzierżąc* (1). \diamond *pl N* [*m pers* *dzierżąc cf DZIERŻEĆ part praes act*]. *subst* *dzierżąc(e)* (2). \diamond *D* *dzierżącym* (2). \diamond *A m pers* *dzierżące* (2); *-é* (1), *-(e)* (1).

Sł stp s.v. dzierżeć, Cn brak, Linde XVI w. s.v. dzierżeć.

1. *Trzymający coś rękami; utrzymujący coś w jakimś położeniu* (4) : *ná ktorey [pieczęci] z iednę ftronę wyrzázano Orłá/ ná drugiey ftronie ošobę krolewską siedząc ná Máieftácie/ dzierżąc w práwey ręce fceptrum BielKron 367v; Armitenens, qui arma tenet, Zbroyę dzierżący. Mącz 16c; Potym powiáda Apoštoł/ [...] iż vyrzál iákoby fyná człowieczego miedzy siednią świecznikow chodzącego/ siedn gwiazd w ręku dzierżącego RejAp [13].*

Wyrażenie: peryfr. »dziatki u piersi swych dzierżąca« = kobieta karmiąca (1): *A biedá będzie brzemiennym álbo dzyathki v pierši fwych dzierżącym [in utero habentibus et lactantibus PolAnt Matth 24/9] ná ony czáfy. RejPos 258v.*

2. *Podtrzymujący, dźwigający na sobie jakiś ciężar, zairzymujący, powstrzymujący, hamujący coś (w sensie fizycznym) [co]* (4) : *Ieftli ieft ftrach thego iż macicza flifka iefth barzo y wilgotna/ albo by żyły płód dzierżące: zbytniemi á lipkiemi wilgotnościami nie były zatkane y nadęte. FalZioł V 31v.*

W przen (3) : *widziałeś tám Trymegiły/ ony Herculeły/ Mikołáíá/ Alexándrá/ Prokopá/ Sieniáwkié [...] wšytkié Wołótkié Woylká dźierżące ná łobie. OrzQuin R3v; Vincula iuris, Zwiąski dźierżące práwá. Mącz 497a; A pothymem widzial czterzy Anyoły/ ftojące ná czterzech kącich fwiátá/ á dźierżące cztery wiátry ziemłkie RejAp 63.*

3. *Mniemający, sądzący, twierdzący, wierzący* (2) :

Wyrażenia: »dobrze dzierżący« (1): *Orthodoxus, Latine recte sentiens. Dobrze dzierżący/ Trzimájący/ Rozumiejący/ Mniemájący. Mącz 270b.*

»wiele o sobie dzierżący« (1): *Praesumptuosus, Názbyt bešpieczny/ smiały/ wiele o łobie dzierżący/a/e. Mącz 433b.*

4. *Dotrzymujący, przestrzegający (o zobowiązaniach, obyczajach)* (2) :

Wyrażenia: »sobotę dzierżący« (1): *Sabbatarius, Sobotę dźierżący/ Święcący. Mącz 362d.*

praw. »strona nie dzierżąca« (1): *ktorzi nathen czasz bada swyecz mogli a tho sobye maya sdzierssecz spolnye poth zakladem Thyssyacza slothych Strona nyedzierszacza stronye sdzierszaczey ZapWar 1548 nr 2669.*

5. *Zachowujący w pamięci, pamiętający* (1) :

Zwrot: »długo gniew dzierżący« (1): [*taki wzrost dawa człowieka*] *Długo gniewdzierżącego [!]* y też fkaęgo *GlabGad M3.*

6. *Pełniący, sprawujący, wykonujący (o urzędzie) [co]* (1) : *Dišcipliná ná przeštępcé. PRzećiwko wšzelákim officia dźierżący [!]/ przećiwko tym Conštitucióm [De dignitariis et officialibus impossessionatis JanStat 300] SarnStat 81.*

Synonimy: 1. 3. trzymający; 4. chowający, strzegący, trzymający.

Cf **DZIERŻEĆ**

KN